

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ
Zonguldak Milletvekili

KÖYDES, 2005 yılında, köylerin altyapısının desteklenmesi amacı ile başlatılmış bir projedir. Bu projenin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlı olan Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü aracılığı ile illerde Vali ve İl Özel İdareleri aracılığı ile yürütülmesi düzenlenmiştir. Zonguldak, KÖYDES sorumlusu, Zonguldak Valisi Erdoğan Bektaş'tır.

Ancak buna rağmen 2 Mayıs 2019 tarihinde, AKP Zonguldak İl Başkanı Zeki Tosun tarafından 2019 yılı yatırım programı kapsamında Zonguldak'a 38 milyon 338 bin 44 lira KÖYDES ödeneği ayrıldığı açıklanmıştır. Bu açıklamaya göre; söz konusu ödenekten Merkez İlçeye 3.191.221 TL, Alaplı'ya 3.482.709 TL, Çaycuma'ya 9.244.250 TL, Devrek'e 9.170.442 TL, Kdz. Ereğli'ye 8.440.769 TL, Kilimli'ye 383.074 TL, Kozlu'ya 2.158.120 TL ve Gökçebey'e ise 2.267.459 TL ayrıldığı ifade edilmiştir.

Öncelikle: KÖYDES, Türkiye Cumhuriyeti'nin devlet yapılanması içinde, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlanan Mahalli İdareler bünyesinde yürütülmektedir. Dolayısıyla, KÖYDES ile ilgili çalışma, ödenek ve ödeneğin dağılımına ilişkin açıklamaların, Zonguldak Valiliği ya da İl Özel İdaresi tarafından yapılması gerekmektedir. Devletin vatandaşlarına hizmet vermek amacı ile yereldeki hizmetlerinin yürütüldüğü makamlar valilik, kaymakamlık, il özel idareleri gibi birimlerdir. Bu idari devlet yapısına rağmen, AKP Zonguldak İl Başkanının Zonguldak'a ayrılan KÖYDES ödeneğini açıklaması, devletin verdiği hizmeti, mensubu bulunduğu partiye mal etme çabasının bir sonucudur. Bir Kamu hizmeti ifa eden KÖYDES'in yatırım payı açıklamasının Zonguldak Valiliği ya da İl Özel İdaresi tarafından yapılması gerekmektedir. Devlet tarafından yürütülen projeleri, AKP'nin il başkanın açıklaması, Türkiye Cumhuriyeti'ni bir parti devleti haline getirme çabasının sonucudur. Türkiye Cumhuriyeti devleti, Ak Partinin devleti değil, bu ülkede yaşayan herkesin devletidir. KÖYDES de devletin bir kurumudur. Herkesin de buna uygun davranma yükümlülük ve sorumluluğu vardır.

Bir diğer önemli nokta ise, söz konusu açıklamaya göre KÖYDES ödeneğinin miktarıdır. Türkiye genelinde, hangi il için ne kadar ödenek ayrılacağına ilişkin detaylı ve titiz bir çalışma yapılması gerekmektedir. Hizmetlerin dağılımında adaletli ve eşit davranılması hedefi ile bu ödenekler belirlenmelidir. Bu da ancak köylerin ihtiyaç ve eksikliklerinin tespitinin yanında, köy sayısı, nüfus sayısı gibi somut kriterler gözetilerek sağlanabilir. Objektif kriterler çerçevesinde ödeneklerin belirlenmesi, hizmetlerin adil ve eşit şekilde dağılımını sağlamak açısından olduğu kadar Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesinin de gereğidir.

Anayasanın 10. Maddesine göre; Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar. Ancak basına yansıyan haberlere göre, verilen ödenek miktarı, kent nüfusu, nüfusun köy ve beldeler yaşayan kısmı değerlendirildiğinde objektif kriterlere uyulmadığı şüphesi kuvvetlenmektedir. Mesela nüfusu 382 bin 373 olan ve bu nüfusun yaklaşık %41'i köy ve beldelerde yaşayan Kastamonu'ya 73 milyon KÖYDES ödeneği verildiği açıklanmıştır. Zonguldak'ın nüfusu ise 599 bin 698'dir. Yani Kastamonu'dan 220 bin fazla nüfusu vardır. Nüfusun yaklaşık %40'ı köy ve beldelerde yaşamaktadır. Ancak ayrılan KÖYDES ödeneği 38 milyondur. 599 bin nüfuslu Zonguldak, 382 bin nüfuslu Kastamonu'dan 35 milyon daha az KÖYDES ödeneği almıştır. Bu durumda KÖYDES ödeneklerinin objektif kriterlere göre dağıtılmadığı, Zonguldak'a büyük bir haksızlık yapıldığı ortadadır.

Gelir İdaresi Başkanlığı verilerine göre Zonguldak'ta, 2018 yılında vergi tahsilat oranı %84,52'dir. Zonguldak vergi tahsilatında tüm iller arasında 14'üncü sıradadır. Vergi ödeme oranı ve sıralamasında ön sıralarda yer alan Zonguldak maalesef yıllardır merkezi bütçeden hak ettiği payı alamamıştır. Zonguldak yıllardır Merkezi bütçeye kepçe ile vermekte, ancak kaşıkla almaktadır. Yatırımlarda ve köylerdeki temel hizmetlerde çok geride kalan Zonguldak'ın köylerinin, yol, içme suyu, kanalizasyon, sağlık ocağı gibi birçok temel konularda eksikleri bulunmaktadır.

Oysa Zonguldak merkez dahil 8 ilçe, 176 mahalle ve 380 köyden oluşmaktadır. 2018 yılı Adrese Dayalı Nüfus Sayımı sonuçlarına göre Zonguldak'ın toplam nüfusu 599 bin 698'dir. Nüfusun %39'u köy ve beldelerde yaşamaktadır.

İlçelere göre dağılımına baktığımızda ise merkez ilçede 125 bin 339 kişinin 19 bin 810'u köylerde, Alaplı'daki 44 bin 286 kişinin 24 bin 985'i, Çaycuma'daki 91 bin 569 kişinin 64 bin 379'u, Devrek'teki 57 bin 540 kişinin 31 bin 43'ü, Kdz. Ereğli'nin 175 bin 605 kişinin 58 bin 149'u, Gökçebeğ'deki 21 bin 655 kişinin 13 bin 451'i, Kilimli'deki 35 bin 323 kişinin 14 bin 684'ü, Kozlu'daki 48 bin 381 kişinin 7 bin 528'i köylerde yaşamaktadır.

İlçe nüfusları ile bu nüfusun köylerde yaşayan kısmı değerlendirildiğinde, KÖYDES kapsamında ayrılan 38 milyon 338 bin 44 lira bu eksikleri gidermede çok yetersiz bir miktardır. İlçeler arası dağılıma baktığımızda ise nüfusa ve coğrafyaya uygun eşit ve adil bir dağıtım yapılmamıştır.

Bu çerçevede;

1)İlgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çerçevesinde, Türkiye'deki 81 il - her il ayrıca belirtilmek üzere-ne kadar KÖYDES ödeneği gönderilmiştir?

2)KÖYDES ödenek miktarlarına dair bildirimler, illerde hangi kurumlara, ne zaman yapılmıştır?

3)Türkiye genelinde KÖYDES ödenek miktarlarının, valilikler ya da İl Özel İdareleri tarafından değil de, AKP İl Başkanları ya da AKP milletvekilleri tarafından açıklanmasının nedeni nedir?

4)KÖYDES Zonguldak ödeneği açıklamasını AKP İl Başkanı tarafından yapılması talimatı kim tarafından verilmiştir?

- 5) Türkiye Cumhuriyeti Devleti parti devleti mi olmuştur?
- 6) Türkiye genelinde hangi kente, ne kadar KÖYDES ödeneği ayrılacağı belirlenirken, eşit ve adil hizmet dağılımı gereği uyulması gereken kriterler nelerdir?
- 7) KÖYDES ödeneklerinin dağılımındaki kriterler neye göre ve kim tarafından belirlenmiştir?
- 8) Zonguldak'ın nüfusu 599 bindir. Kastamonu'nun nüfusu ise 383 bindir. Kastamonu'ya verilen KÖYDES ödeneği 73 milyon iken, Zonguldak'a verilen ödenek 38 milyondur. Verilecek hizmetlerde nüfus çok önemli bir etken olmasına rağmen Zonguldak'a çok daha az ödenek verilmesinin nedeni nedir?
- 9) Zonguldak'a son 5 yıldır yıl yıl ne kadar KÖYDES ödeneği ayrılmıştır?
- 10) Zonguldak, Cumhurbaşkanlığı nezdinde üvey evlat mıdır?
- 11) KÖYDES kapsamında yıl içinde Zonguldak'a ek ödenek verilmesi söz konusu mudur? Ek ödeneğin verilmesi ve bunda gözetilecek kriterlere kim karar verecektir?
- 12) Zonguldak'ta KÖYDES ödeneğinin ilçeler arası dağılımı yapılırken hangi kriterler göz önünde tutulmuştur? Bu dağılım yapılırken ilçeler arasında köy sayısı ve nüfus miktarı gözetilmeden, eşit ve adil ödenek ayrılmamasının sebebi nedir?